

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og skattanefnd
b/t Eiríks Áka Eggertssona
nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 29. nóvember 2010.

Efni: Frumvarp til laga um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki (196. mál)

Viðskiptaráð þakkar nefndinni fyrir það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp sem felur í sér innleiðingu sérstaks skatts á fjármálafyrirtæki.

Með framlagningu ofangreinds frumvarps er lögð til innleiðing sérstaks skatts á fjármálafyrirtæki. Þau markmið sem þeim skatti er ætlað að ná koma fram í fyrsta ákvæði frumvarpsins. Í fyrsta lagi er því ætlað að mæta að hluta þeim kostnaði sem fallið hefur á ríkissjóð vegna hruns fjármálakerfisins og er það mat Fjárlagaskrifstofu að skatturinn skili inn í ríkissjóð um einum milljarði árlega. Hins vegar er skattinum ætlað það hlutverk að draga úr áhættusækni fjármálafyrirtækja.

Markmið laganna

Sú löggjöf sem hér er lögð til er ætlað að ná fram ofangreindum markmiðum, sem eru í grunnin ólík, með skattlagningu. Fyrri markmiðið er óljóst að því leiti að ekki hefur verið afmarkað með skýrum hætti hvaða kostnað hér sé átt við. Ekki er dregið í efa að sá kostnaður sem fallið hefur á ríkið sé töluverður. Skilja má af orðalagi frumvarpsins og greinargerð með því að hér sé um tímabundið markmið að ræða en erfitt er að gera sér grein fyrir þeim tímaramma án skilgreiningar á ofangreindum kostnaði.

Reglur, sem ætlað er að taka á áhættusækni fjármálafyrirtækja, þekkjast víða erlendis. Sú skattlagning sem hér er lögð til byggir að mestu á sænskri og breskri fyrirmynd. Sú breyting sem gerð var með sérstakri skattlagningu eða gjaldtöku fjármálafyrirtækja í Svíþjóð og Bretlandi er nýleg. Það er því ekki til staðar nein reynsla til að byggja á hér sem rökstuðningur fyrir því að skattlagning sé sú leið sem skilar árangri þegar draga á úr áhættusækni. Velta verður upp þeirri spurningu hvort ekki sé æskilegra að bíða átektu með skattlagningu og sjá hvort hún skili árangri í þeim löndum þar sem henni hefur verið beitt.

Aðrir hvatar en skattlagning

Viðskiptaráð telur að þörf sé á að innleiða hvata fyrir fjármálafyrirtæki til að draga úr áhættusækni. Slíkir hvatar verða þó ávallt að vera hóflegir og ekki til þess að draga úr þrótti atvinnulífs eða mismuna fyrirtækjum. Undirrituð mælir með því að aðrir og hugsanlega meira hvetjandi reglur verði settar til að ná síðara markmiði frumvarpsins.

Til að draga úr áhættusækni og auka aðhald mætti m.a. skoða frekar reglur sem snúa að hærra eiginfjárlutfalli, hertari reglur um stórar áhættuskuldbindingar, aukna upplýsingagjöf um lánveitingar til tengdra aðila, hertari viðurlög við brotum o.s.frv. Í greinargerð með frumvarpinu má skilja svo að höfundar séu þessu sammála enda er vísað til þess að með skattlagningu sé verið að *hvetja fjármálafyrirtæki til að fjármagna sig með öruggari hætti, þ.e. að vera með hátt eigið fé og*

tryggð innlán. Það er mat undirritaðrar að betra sé að ná því fram með beinum reglum sem taka á því en ekki skattlagningu.

Skattur á einstaklinga en ekki fjármálafyrirtæki

Markmið með lagasetningu sem þessari ætti að vera hvati fyrir fjármálastofnanir til að haga rekstri með skynsömum og öruggum hætti og draga úr óþarfa áhættusækni sem skaðað getur bæði viðskiptavini og fyrirtækin sjálf. Í þessu samhengi verður að velta upp þeim áhrifum sem skattlagningin hefur á viðskiptavini fjármálafyrirtækja. Óhjákvæmilega verður að skoða hvort ekki sé í raun hér verið að skattleggja viðskiptavini fjármálafyrirtækja en ekki þau sjálf, enda líklegt að þau muni velta þessum kostnaði yfir á viðskiptavini sína en ekki bera kostnaðinn sjálf. Hér væri þá í raun um að ræða skatt á lántöku viðskiptavina bankanna og þá helst einstaklinga.

Í þessu samhengi verður að vísa til orða Fjármálaráðherra sem hann lét falla á skattafundi SA og VÍ nýverið: „Þótt gjarnan sé talað um skattlagningu fyrirtækja eða rekstrar er rétt að hafa það í huga að á endanum greiða eingöngu einstaklingar skatta. Á þeim lenda skattar sem fyrirtækjum er gert að skila.“¹ Því er hér verið að leggja enn meiri skattbyrði á þegna þessa lands sem vart hafa efni á því. Vill Viðskiptaráð því leggja áherslu á fyrri athugasemd sína hér um að frekar ætti að horfa til annarra hvata en skatta til að draga úr áhættusækni fjármálafyrirtækja.

Skattur á eina atvinnugrein umfram aðrar

Með aðgerðum líkt og frumvarpið mælir fyrir um er verið að gera upp á milli atvinnugreina þannig að ein atvinnugrein er skattlögð umfram aðrar. Í greinargerð með frumvarpinu er þess getið að skattlagning sé heppileg leið til að ná fram markmiðum frumvarpsins og um leið sé gætt jafnræðis meðal þeirra fjármálafyrirtækja sem starfa hér á landi. Ekki er þó vísað til þess að jafnræðis sé gætt gagnvart öðrum atvinnugreinum. Áhrif þess geta varla orðið jákvæð fyrir atvinnugreinina eða atvinnulífið.

Einnig verður að gera athugasemdir við að ákveðin fjármálafyrirtæki eru undanþegin þeim skatti sem frumvarpið kveður á um. Undanþegin eru til að mynda fyrirtæki sem hafa skattstofn undir 5.000 milljónum en ekki eru færð rök fyrir þessari viðmiðun í greinargerð með frumvarpinu og er því ástæða til að kalla eftir rökfærslu fyrir því hví þessi upphæð er til viðmiðunar og hvað er að baki henni.

Önnur athugasemd beinist að þeim opinberu fjármálafyrirtækjum sem frumvarpið undanskilur. Ríkiseign tryggir ekki minni áhættusækni og þær stofnanir sem eru í eigu hins opinbera geta einnig skapað kostnað fyrir ríkissjóð með sama hætti og þau fjármálafyrirtæki sem eru í einkaeigu komi til vandræða í rekstri eins og dæmin hafa sýnt okkur.

Athugasemdir við aðra þætti

Í ofangreindu frumvarpi er heimild til frádráttar skattstofni sú upphæð sem greidd er vegna innstæðutrygginga og tryggingakerfis fyrir fjárfesta, þ.e. dragast frá innlán sem tryggð eru af tryggingasjóði innstæðu eigenda. Ekki verður séð með hvaða hætti þetta samrýmist markmiði laganna um að draga úr áhættusækni í fjármálakerfinu.

Kalla verður eftir frekari útskýringum á tilvísun höfunda greinargerðar um viðlagasjóði en í greinargerð með frumvarpinu segir að með batnandi afkomu ríkissjóðs síðar meir megi skoða hvort skatttekjurnar eigi að renna í sérstakan viðlagasjóð sem verði trygging gegn mögulegum fjármálaáföllum í framtíðinni. Engar frekari útskýringar eru á þessari hugmynd né hvar greinir á milli

¹ Erindi Steingríms J. Sigfússonar, fjármálaráðherra, á fundi Samtaka atvinnulífsins og Viðskiptaráðs Íslands um skattamál sem haldinn var 23. september 2010.

http://www.fjarmalaraduneyti.is/radherra/raedur_og_greinar/2010/09/23/nr/13564

frá þessari hugmynd og því tryggingakerfi fyrir innstæðutryggingar sem liggur fyrir að styrkja með frumvarpi sem liggur fyrir á Alþingi. Verður að koma skýrt fram með lagasetningu sem þessari hvert markmið hennar er og þá hvernig henni er ætlað að tryggja það, en ekki er æskilegt að mynda skatttekjustofn sem breytir um tilgang eftir framvindu mála.

Gagnrýna verður einnig framsetningu gildistíma frumvarpsins. Af orðalagi 1. gr. frumvarpsins má áætla að lögunum sé ætlað að vera tímabundin heimild á grundvelli markmiðs þess. Í ákvæði um gildistíma í frumvarpinu er lögð til endurskoðun á því innan árs frá gildistöku en ekki kveðið á um hvernig slík endurskoðun skuli fara fram eða á hvaða grundvelli, né eru sett viðmið um hvenær fella eigi þau úr gildi.

Viðskiptaráð Íslands leggur til að frumvarpið nái ekki fram að ganga óbreytt. Leggur ráðið til að skoðaðir verði aðrir hvatar til að draga úr áhættusækni fjármálafyrirtækja en sérstaka skattlagningu.

Virðingarfyllst,

Þórdís Bjarnadóttir
Lögfræðingur
Viðskiptaráð Íslands